

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Lucie Zavřelová

Aktivizace žáků ve výuce chemie na základní škole

Předložená diplomová práce je zaměřena na velmi aktuální téma – aktivizaci žáků ve výuce chemie na úrovni základní školy. Potřebnost řešení tohoto tématu se odvíjí od stavu postojů a úrovně gramotnosti žáků v přírodovědných předmětech. Studentka svou diplomovou prací reaguje na potřebu změny výukových metod v českých školách. Cílem práce je na základě výsledků dotazníkového šetření připravit takové výukové materiály (didaktické hry), které by přispěly k aktivizaci žáků při výuce chemie s tematickým zaměřením na oblast učiva 8. ročníku základních škol.

Celkový rozsah práce je 65 stran textu a 15 stran příloh s ukázkou formuláře dotazníku použitého ve výzkumném šetření a s ilustrativními ukázkami vytvořených didaktických her. Nedílnou součástí diplomové práce je přiložené CD, které obsahuje datové soubory vytvořených didaktických her. Textová část práce je doplněna o seznam použité literatury, který čítá 48 relevantních a aktuálních zdrojů převážně českého původu. Práce je přehledně a logicky strukturovaná, napsaná srozumitelným jazykem. Formální úprava splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce, úroveň práce snižují četné typografické chyby, které jsou vyznačeny v hodnoceném výtisku práce.

V teoretické části se autorka zabývá pojmem aktivita žáků ve výuce v pojetí různých pedagogických koncepcí, dále vymezuje, rozlišuje, charakterizuje a klasifikuje výukové metody a organizační formy s vyšším aktivizačním potenciálem. V závěru teoretické části autorka rozebírá možné problémy při zavádění aktivizačních metod do výuky.

Praktická část je zaměřena na didaktické hry, jako jednu z možných alternativ metod s vyšším aktivizačním potenciálem. Východiskem praktické části bylo dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit četnost využívání různých aktivizačních metod ve výuce, postoje žáků základních škol k didaktickým hrám a jejich preference různých typů her. Dotazník byl zadán 123 žákům 8. tříd ze čtyř různých základních škol prostřednictvím jejich učitelů. V textu chybí zmínka o návratnosti a platnosti získaných dotazníků od respondentů. Konstrukce dotazníku je založena na škálování, převážně jde o Likertovy škály. Získaná data byla zpracována a prezentována pomocí výšečových grafů, které jsou okomentovány poněkud úsporně. Za povšimnutí a diskuzi v textu jistě stojí například i výrazně nižší preference hry typu AZ-kvíz nebo Riskuj (viz obr. č. 10 a 11) oproti hrám typu osmisměrka, křížovka nebo pexeso, kvarteto, a to i v porovnání s výsledky preferencí her, které by žáci v hodinách chemie uvítali (viz obr. č. 30). Z textu také není zcela jasné, jak autorka dospěla ke grafu na obrázku č. 20, který sumarizuje postoje k využívání her obecně, zajímavé by bylo asi i srovnání s výsledky v grafu na obrázku č. 29, kde je vyhodnoceno, zda by žáci chtěli více využívat hry ve výuce chemie. Zadaným dotazníkem autorka získala velký objem dat, získaná data v některých položkách jsou pouze odprezentovaná a víceméně se s nimi dál nepracuje, proto budí dojem nadbytečnosti (např. některé položky v okruhu I a položky v okruhu V).

Díky analýze výsledků dotazníkového šetření v okruzích II, III a IV autorka získala dostatečný přehled o tom, jaké hry žáci preferují obecně i v hodinách chemie a s jakými typy

her se ve výuce chemie nejčastěji setkávají, což bylo východiskem pro vlastní tvorbu návrhů didaktických her ve druhé etapě praktické části. V této části práce autorka vytvořila pestrou škálu návrhů didaktických her, které tematicky obsáhly průřez učivem chemie 8. ročníku základní školy. To považuji za velký praktický přínos řešeného projektu diplomové práce. Paleta vytvořených didaktických her je přehledně sumarizovaná v tabulce č. 1, v následujících kapitolách autorka popisuje cíle, pravidla her včetně metodických pokynů pro učitele, ukázky náhledů her jsou uvedené v přílohách 2 – 5, datové soubory her jsou k dané k dispozici na přiloženém CD.

V závěru diplomové práce autorka rekapituluje význam aktivity žáků a aktivizačních metod ve výuce, sumarizuje výsledky dotazníkového šetření a praktický přínos práce.

V průběhu obhajoby by autorka měla zareagovat na výše zmíněné výtky a náměty k zamyšlení, případně navrhnout možné pokračování/rozšíření této diplomové práce.

Práce splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce magisterského studia učitelství. Práci doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové dne 18. srpna 2015

Mgr. Veronika Machková, Ph.D., oponent práce